

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania M. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
z udziałem zainteresowanych: D. G., S. [...] Spółki z o.o. w D.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy nakładczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 lutego 2014 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 kwietnia 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2013 r. oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 13 kwietnia 2012 r., którym oddalono odwołania M. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 12 lipca 2011 r., stwierdzającej że w okresie od 1 listopada 2005 r. do 31 stycznia 2007 r. nie podlegał on obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba wykonująca pracę nakładczą w płatnika składek D. G. i od decyzji tego organu rentowego z dnia 12 lipca 2011 r., stwierdzającej że w okresie od 1 lutego 2007 r. do 28 lutego 2009 r. nie podlegał on obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz dobrowolnie ubezpieczeniu

chorobowemu jako osoba wykonująca pracę nakładczą u płatnika składek S. Spółki z o.o.

Odwołujący się wywiódł skargę kasacyjną od tego wyroku i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego w postaci art. 83 k.c., art. 58 § 1 k.c., art. 92 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 303 k.p. i w związku z § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą, art. 6 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a także na podstawie naruszenia prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej lub drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z tego powodu, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a nadto skarga jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi.

W skardze kasacyjnej złożonej przez ubezpieczonego znajduje się wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego

zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do pytania o to, czy rozporządzenie w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą może regulować materię w zakresie ubezpieczeń społecznych, skoro zostało wydane na podstawie art. 303 § 1 k.p., upoważniającego do zastosowania przepisów tego Kodeksu do pracy nakładczej, przy uwzględnieniu, że Kodeks pracy nie zajmuje się prawem ubezpieczeń społecznych, co równocześnie należy zaklasyfikować jako potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Według skarżącego, „wskazanie jako podstawy prawnej rozstrzygnięcia przepisów rozporządzenia wydanych w oparciu o delegację, która nie daje takiej możliwości” świadczy również o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Powołanie się na przesłankę „przedsądu” wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga sformułowania zagadnienia prawnego oraz przedstawienia argumentów prawnych, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Pytanie postawione przez skarżącego takiego problemu zaś nie zawiera. Stosunek ubezpieczenia społecznego (emerytalnego i rentowych) nie jest stosunkiem prawnym ukształtowanym w drodze umownej, stąd obowiązek ubezpieczenia społecznego wynika z przepisów prawa i nie jest uzależniony od woli ubezpieczonego lub organu rentowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 marca 2007 r., III UK 133/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 114). Nawiązanie stosunku ubezpieczenia następuje równocześnie z zaistnieniem sytuacji rodzącej obowiązek ubezpieczenia, jako wyraz zasady automatyzmu prawnego; jest wtórne wobec stosunku podstawowego, stanowiącego tytuł ubezpieczenia. Brak stosunku podstawowego lub niewłaściwe jego wskazanie powoduje, że deklaratoryjna decyzja o objęciu określonym tytułem ubezpieczenia społecznego okazuje się bezpodstawna lub błędna. Decyzja ta, a tym bardziej wniosek lub brak zgody ubezpieczonego na objęcie ubezpieczeniem, nie mogą stanowić przeszkody dla stwierdzenia nieistnienia lub istnienia tytułu ubezpieczenia społecznego zgodnego z przepisami prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 marca 2008 r., I UK 256/07, OSNP 2009 nr 11-12, poz. 159).

Z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 ze zm.)

wynika, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby wykonujące pracę nakładczą, zaś za osobę wykonującą pracę nakładczą uważa się osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę nakładczą (art. 8 ust. 3 ustawy). Pojęcia te oznaczają odpowiednio wykonawcę i umowę o pracę nakładczą w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz.U. z 1976 r. Nr 3, poz. 19 ze zm.), bowiem nie są w jakiś odmienny sposób zdefiniowane w prawie ubezpieczeń społecznych. Podleganie ubezpieczeniu społecznemu wynika wyłącznie z rzeczywistego (prawdziwego) zatrudnienia, nie zaś z samego faktu zawarcia umowy o pracę nakładczą. O tym, czy strony, które zawarły umowę o pracę nakładczą, rzeczywiście pozostają w tym stosunku prawnym, decyduje zaś to, czy zatrudnienie to odpowiada warunkom określonym w rozporządzeniu dla możliwości zakwalifikowania go jako stosunku podstawowego do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami społecznymi, którym jest wykonywanie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą. W oparciu o przepisy rozporządzenia nie rozstrzyga się zatem o podleganiu bądź nie danej osoby ubezpieczeniom społecznym, ale wyłącznie o tym, czy oceniany stosunek prawny spełnia warunki konieczne do uznania go za tytuł do podlegania ubezpieczeniom społecznym w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Nie ma więc żadnych przesłanek do stwierdzenia, że rozporządzenie reguluje, jak to określił skarżący, „materię ubezpieczeniową”, a tym samym nie występuje problem przekroczenia w tym zakresie delegacji ustawowej.

W tym stanie rzeczy pytanie przedstawione przez skarżącego nie może świadczyć o tym, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., bo nie nasuwa wątpliwości w stopniu wymaganym przez tę przesłankę „przedsądu”.

Podobnie w związku z tym należy ocenić twierdzenie skarżącego o zachodzącej w sprawie potrzebie wykładni przepisów prawa, a także o tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący nie zdołał zatem przekonać o potrzebie rozpoznania jego skargi, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.